

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Patrocinium Defunctorum

Hautin, Jacques

Leodii, M.DC.LXV.

Articulus III. Expenditur ejusdem charitatis præstantia ex beneficio liberationis à pœna damni, & sensus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79679](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79679)

hujusmodi donationes, studio magis salutis donantium (quæ salus in hisce dignitatibus periclitari solet) aut aliis proprii commodi potius, quam alieni causâ institutæ sunt; & si fortè secus interdum contigerit, quidquid per eas amicorum gratiâ præstitum est, leve ac fluxum fuit: at quod, ad satisfactionem pro defunctis refertur, opus immensi pretii, ac dignitatis est: & cum alia ab hominibus fiant, ac viribus humanis, hoc non nisi auctore, & impulso Numine potest parari.

639. *Et dignum gloria caelesti.* Quæ laus quidem summa est: sed tamen non parva illi accessio fit ex eo, quòd idem opus ad satisfaciendum idoneum, pariter dignum esse debeat caelesti æternæque mercede. Nam quodcumque opus hac dignitate pollet, eam ex meritis Christi fortitur. Nec enim ullus hominum labor quantuscumque, cum finiti pretii sit, dignus esse potest immensâ æternæque mercede. Itaque eadem Christi merita opus illud velut imbuunt. Et cum illa non ex aliquâ particulari ejus actione, puta passionem, aut morte profecta sint, sed ex universis ac singulis actionibus, consequitur ad dignitatem operis, quod charitas Christiana piorum manuum satisfactioni impendit, singulas & universas ejusdem Redemptoris actiones decus suam ac pretium contulisse: Ex quo quanta sublimitas in opus illud manet, quis, nisi Deus, exponat, cum minor esse nequeat infinita?

640. *Hinc patet nobilitas istius caritatis.* Charitas igitur illa, quæ tam nobile opus liberandis defunctis adhibet nonne hac quoque ratione quamdam sortita est infinitatem? Offert Elisæus Vates Sunamitidi hospiti suæ, suam apud Regem operam, commendationemque, ad aliquod beneficium obtinendum; nec dubium, quin quisque pignus hoc grati animi plurimi faciat. Joab Thecuitidis; suæque operâ impetrat Absaloni veniam à Davide parente, & aulae regiae ingressum, conspectumque Regis; quis ambigat, quin ea charitas magni æstimata, & Absaloni antiquissima fuerit? Juditha pro Judaici populi salute, vitam in summum discrimen adducit, gratiam apud Holofernem adhibet, & diurnas nocturnasque ad Deum preces, & partâ victoriâ ac salute audit sibi à Sacerdotibus, primoribusque populi accini, *Tu gloria Jerusalem, tu lætitia Israël, tu honorificentia populi nostri*, Judith. 15. Judas Machabæus gladium aureum accipit à Jeremiâ Prophetâ jam mortuo, quo gladio hostes Israël debellet, eumque in libertatem asserat; quis hoc munus non in maximis numeret? At si conferas ista cum opere unico, quod amicis manibus

charitas Christiana adhibet, universa nihili penduntur. Quid enim Elisæi apud Regem Israël gratia, ad gratiam meritumque Christi apud æternum Patrem? Quid Joabi ac Thecuitidis deprecatio ad ejusdem orationes? Quid Judithæ vita, ad vitam Redemptoris? Quid gladius ille Jeremiæ, ad ejusdem Christi potentiam? & ecce gratiæ Christi, & orationis, & vitæ universæ, & potentæ, operi vel unico in gratiam defunctorum præstito, vis & pondus transfunditur: quare caritas, quæ exhibet illud opus, omnes Christi actiones eorundem causâ repræsentare Deo Patri censenda est, quoniam illud repræsentat, ad quod efficiendum, ornandumque tota ejusdem Servatoris vita desudavit: quanto igitur in pretio esse debet?

Nihil dico de universis ejusdem Christi 641. *Maximè quod præter Christi merita etiam ejus satisfactiones ad idem opus concurrant.* satisfactionibus, quæ eidem operi applicantur. Par enim est earum ac meritum ratio. Illud tantum assero, qui satisfactionem vel unicus operis defunctis transcribit, simul omnes Christi satisfactiones applicare, atque adeo immenso amplius jus largiri, quam si omnium Apostolorum sudores, Martyrum cruciatus, Confessorum pœnas voluntarias, Virginum severam castimoniam, Deo in eorundem gratiam offerret. Charitas igitur, quæ non unius satisfactionem operis, sed plures offert, ac toties universas Christi satisfactiones Deo Patri repræsentat, quanti demum facienda est! Quanta (si omnes illis condonat) donationis excellentia! quanta charitatis?

ARTICULUS III.

Expenditur ejusdem charitatis præstantia ex beneficio liberationis à pœna damni, Et sensus.

P R Æ F A T I O.

642. *Beneficium magnitudo charitatis mensura est.* PERSPECTUM est ex magnitudine beneficii ac doni, quod vel charitas, vel misericordia calamitosi procurat, æstimandam esse utriusque laudem. Nec enim ambigi potest, quin cæteris quidem paribus, laudabilior sit ea charitas, quæ plus perficit amici causâ, quam quæ minus. Quemadmodum etiam exploratum est, si cætera quoque sint paria, pluris facienda esse misericordiam, ac liberalitatem, quæ

quæ pretiosius aliquid largitur misero, aut cum è graviore miseria eripit. Ita Nathan Propheta Davidi exprobraturus Dei nomine adulterii sui, & cædis crimina, atque adeò ingentem in ipsummet Deum ingratitude, illius in eum munificentiam, charitatemque, ex beneficiis metitur; *Hæc, ait, dicit dominus Deus Israël, ego unxi te in Regem super Israël, & ego erui te de manu Saul, & dedi tibi domum domini tui, & uxores domini tui in sinu tuo, dedi que tibi domum Israël, & Iudæ, & si parva sunt ista, adiciam tibi multo maiora, quare ergo contempsisti verbum Domini?*

2. Reg. 12. ubi majorum beneficiorum nomine spiritualia dona intelligi possunt, quæ, & multò excellentiora sunt, & munificentiam Numinis in Davidem magis demonstrant. Et ipse Regius Psalteres, dum divinam misericordiam commendat Ps. 106. cujus hoc initium: *Confitemini Domino, quoniam bonus, quoniam in seculum misericordia eius*, omne genus miseriarum humanarum exponit, quas in quatuor dividit, nempe famem, sitimve, item captivitatem, mortem ac naufragium: dumque singularum à Deo depulsionem commemorat, quater repetit illud suum intercalare: *Confiteantur Domino misericordia eius, & mirabilia eius filiis hominum*, ut indicet misericordiam eò magis prædicandam, quò plures, majoresque miseriæ sunt ab ea depulsæ.

Cùm igitur miseriæ, quas nostra in defunctos charitas depellit, omnes hujus vitæ longissimo intervallo superet, & beneficium, quod eis confert, omnia hujus vitæ beneficia; consequitur, ut ex eo quoque capite summa ac nobilissima sit. Quod ut more nostro latius demonstremus, primò de animarum à pœna damni, tum à pœna sensûs liberatione, postremò de beatitudinis cælestis acceleratione erit agendum.

§. 1.

De pœna Damni.

643.
Confertur
liberatio à
pœna dam-
ni cum li-
beratione
Hebræorum
ab Ægypto.

IGITUR asserere vel unicam animam à miserabili illa lustralis ergastuli captivitate non potest non esse eximium. Et enim non dubium est, quin omni aliâ captivitate ac servitute longè sit funestior. Itaque rectè quidem Ecclesiasticus Moysem populi Hebræorum Salvatorem celebans, *Dilectus*, inquit Eccl. 14. *Deo, & hominibus Moyses, cuius memoria in benedictione est, similem illum fecit Deus in gloria Sanctorum, & magnificavit eum in*

timore inimicorum, & in verbis suis monstrata placavit. Nempe dum eum ob plagas decem Ægypto immissas, Pharaò & Ægyptii velut fulmen, & velut Jovem suum tonantem timerent. Sic enim factum, ut Moyses tandem extorserit ab illis libertatem Hebræorum, quos Pharaò beneficiorum Josephi immemor, & regno suo metuens à nimia gentis illius multiplicatione, opprimere conatus erat, partim gravissimorum onerum impositione, partim infantium recens natorum suffocatione per obstetrices, partim eorumdem in Nilum demersione. Quibus omnibus ex voto minimè succedentibus, Moyses Ægypti victor, Hebrææque Gentis Dux præclarissimus, immensam hominum vim, id est sexcenta tria armatorum millia quingentos quinquaginta, excepta Leviticâ tribu, & imbelli plebe, istâ servitute vindicavit.

Sed bona ejusdem Siracidis pace dicam, qui suas satisfactiones piis manibus addidit, is plus aliquid, & laudabilius hoc in genere liberationis perpetrat. Etenim eâ suâ caritate, etsi non per quadraginta annos, instar Moysis continuatâ, omnibus illis benefacit, atque adeò omnium merorem ex infandâ illâ captivitate perceptum mitigat, ac proinde pœnam damni aliquam extinguit; Et tamen authore Angelico Doctore, pœna damni minima maximam hujus vitæ pœnam acerbitate vincit: & aliunde numerus piorum manium immensa illa Hebræorum ex Ægypto migrantium multitudine minor esse non potest; imo major sit necesse est, quandoquidem paucissimi ex justis mortalibus in purgantia illa loca non descendant, & plurimi per diu in illis commorentur: Certè Christus pius manes tanto numero esse asseruit B. Margaritæ de Fortona tertii ordinis S. Francisci, ut vix cogitatione capi possit. Itaque tantum, & amplius defunctorum gratiâ facit, quantum si Moyses instar multitudinem populo Israëlítico majorem libertate donaret, quia pœna, meror que, quo defunctos liberat, gravior est pœnâ, qua Moyses Gentem Israëliticam ex Ægypto educendo liberavit. Quibus adde, quod eadem caritate licet non diuturna subinde aliqui è piis manibus, quibus prope nihil lucendum supererat, carcere lustrali eripiantur, quod tanti est, quanti Hebræos omnes Ægyptiâ servitute eximi: præsertim, cum minimus gloriæ gradus nihil in bonis hujus vitæ par, aut secundum habeat.

644.
Et præfer-
tur.

Quamobrem quicumque Christianus homo pius manes levare consuevit, unâ cum

645.

Hinc de-
functorum
cum

amator si-
milis Moy-
si.

cum Moyse dilectus Deo, & hominibus di-
ci potest, ejusque memoria apud inferos il-
los, & Caelites in benedictione est. Et sanè
Deus similem illum fecit in gloria Sancto-
rum, nempe Patriarcharum, cum patriæ
illius ac gentis purgandæ verè pater sit :
& magnificavit eum in timore inimi-
corum, videlicet dæmonum, quibus tantò
est horrore, quanto defunctis solatio. Illud
exploratum, concini in Purgatorio canti-
cum novum ad nova ejusmodi hominis
subsidia, & Deo quidem imprimis gratias
agi à singulis ita fortè dicentibus, *Confite-
bor tibi, Domine, quoniam iratus es mihi,
conversus est furor tuus, & consolatus es
me*, Isaia 12. Verumtamen, & secundum
Deum homini auxiliatori grates laudè-
que ab universis decantari certum est, hoc
forsitan Davidis Regis encomio. *Beatus
qui intelligit super egenum & pauperem :
in die malâ liberabit eum Dominus. Do-
minus conservet eum, & vivificet eum, &
beatum faciat eum in terrâ, & non tradat
eum in animam inimicorum eius.* Psalm.

646.
Confertur
cum libe-
ratione à
captivitate
Babylonis.

40. Sed ea beatitudo postea Deo juvante
latius est à nobis exponenda. Nunc Cyri
Perfarum Regis Judaicum populum ex
captivitate Babylonicâ liberantis figura,
amplissimam nobis segetem subministra-
bit laudum ejus, quam tractamus, charita-
tis. Atquè illa sanè captivitas gravissima
fuit. Testantur id Judæi ipsi apud Pro-
phetam Pl. 130. ubi *super flumina Babyloni-
s sedentes amarè flent, & plangunt.* Cur
enim super flumina sedere dicuntur? Quia
ut censet Chryostomus, non in ipsâ civi-
tate, sed in agris degebant, quippe ad vil-
lia opera destinati, ut servi ac mancipia,
deinde fannas & ludibria Babyloniolorum
indicant hisce verbis: *Quia illic interroga-
verunt nos, qui captivos duxerunt nos, ver-
ba canionum.* Quid enim importunius,
quid gravius captivo, quàm cogi cantare:
(quod animi lætitiâ gestientis esse solet)
ubi lacrimandi ac lugendi causa multiplex
occurrit? Præterea illa vel imprecatio, vel
prædictio, *Filia Babylonis misera, beatus
qui retribuet tibitributionem tuam, quam
retribuisti nobis.* *Beatus qui tenebit, &
allidet parvulos tuos ad petram:* satis in-
dicat Hebræorum parvulos à Babyloniis
pari crudelitate illisos, & necatos fuisse, ex
quo reliqua in reliquos atrocitas intelligi-
tur. Adde captivitatis illius diuturnita-
tem; nam integris septuaginta duravit
annis, donec Cyrus Babylone devictâ
edoctus à Judæis Isaia de se vaticinium
aliquot ante seculis editum, libertatem il-
lis, copiamque Jerosolymam, & in alias pa-

triæ suæ plagas remigrandi liberaliter con-
cessit.

Porro illius ex eâ humanitate laus sin-
gularis exorta est. nam ideò divino numi-
ne, & faustissimo omine Cyrus vocatus
est: unde illa Isaia, *vocavi te nomine tuo,*
Id enim nominis Persicâ linguâ solem sig-
nificat, ut ait Plutarchus in vita Artaxerxis
Mnemonis. Et verò solis instar Hebræis
fuit in tenebris captivitatis jacentibus. In
quo ipso vicem instrumenti Deo præbuit.
Quare idem Isaia, *Hæc, inquit, dicit Do-
minus Christo meo Cyro, cuius apprehendi
dexteram,* nempe ut eâ tamquam instru-
mento uteretur ad Babyloniâ expugnan-
dam, at eo præsertim fine, ut Israël liber-
rarem. Quo factum ut subdat, *Propter
servum meum Iacob, & Israel electum
meum, accinxi te, & non cognovisti me.* Et
pleniùs, luculentiusque postmodum; *post
te ambulabunt, vincti manibus pergent, &
adorabunt, teque deprecabuntur, tantum in
te Deus est, & non est absque te Deus,* ut
ostendat Cyrum à Deo motum, & velut ad
ea quæ patravit actum fuisse; nempe ut Ju-
dæos è captivitate vindicaret: Propterea
hæc de Cyro intelligunt D. Thomas, Ly-
ranus, Forerius, *Rorate cæli desuper, &
nubes pluant iustum, aperiatur terra, &
germinet salvatorem,* voluntque suspicia
fuisse Judæorum Babylone captivorum ad
Cyrum aspirantium, quem scilicet ex Isaia
sciebant fore suum salvatorem, & tam-
quam rorem cælestem in summâ solatii
inopiâ desiderabant.

648.
Cui præ-
fertur mi-
sericordia
in defun-
ctos.

Quæ omnia humanitatem hominis suas
satisfactiones defunctis transcribentis mi-
rificè illustrent. Cùm enim iustitiam cap-
tivitas Babylonicâ longè calamitosior sit
(nam ab ea differt, ut veritas à figurâ, &
homo verus à picto) Christianus ille, qui
pios manes suâ captivitate solvit, multò
sublimiore ratione Cyrum illis sive solem
se præstat. Enimverò & carceris, & mœ-
roris purgandarum animarum tenebræ
longè densiores sunt ac molestiores, ac
proinde dies liberationis ferentiùs illis mi-
cat. Deinde amator ille defunctorum
præclarissimum est Numinis instrumen-
tum. Ejus enim Deus *apprehendit dex-
teram,* eaque pios manes carcere educit.
Et verius de eodem dicitur: *Tantum in te
est Deus,* quia tam pretiosa divinaque eo-
rum redemptio non nisi ope divinâ, eaque
singulari, perfici potest. Denique multò
potiùs ad Amatorem illum suum anhelent
animæ, clamentque; *Rorate cæli desuper,
& nubes pluant iustum, aperiatur terra,
& germinet salvatorem:* quando & illius
satisfactio, toris & pluvie cujusdam cælestis
instar

instar illis est *in terra illa deserta, & in-
via, & inaquosa*: & ipse verè hoc pacto
iustus est, quippe qui Iustitiæ divinæ pro
piis manibus faciat satis: & re verissimâ sal-
vator est ac redemptor, cum lytro sangui-
nis Christi persoluto illos servitute eximat.
favet autem huic expositioni Syrus inter-
pres, cujus est hæc versio: *Fecundamini
cæli desuper: & nubes rorent iustitiam,*
intellige satisfactionem, quæ Iustitiæ divi-
næ solvitur, *aperiatur terra, & multipli-
cetur salus*, quia salvator ille, non unius, aut
paucorum, sed plurimorum veram ac divi-
nam, immortalemque salutem, vel parit,
vel parturit, maximè si per plures annos,
ac potissimum vitæ spatium satisfactiones
suas illis addicit. Cæterum aspirare ani-
mas ad ortum huiusmodi salvatorum vel
inde patet, quòd iis natis summis incedant
lætitias, ut satis constat testimonio Canti-
pratani referentis gestuisse gaudium quem-
piam è piis manibus, audito divinitus eum
in auras editum, à quo olim erat liberan-
dus. Cui affine aliud Viennæ in Austria
ab aliquot annis accidisse accepimus.

649.
Item libe-
rationi
Ludovici
Pii Gallie
Regis.

Sed libet alterius captivitatis Babylo-
nicæ longè deterioris solutione rem hanc il-
lustrare. Ludovicus Pius Caroli Magni
digna soboles, infanda filiorum, Lotharii,
Pepini ac Ludovici conjuratione, Gallia-
rum regno exturbatus est. Junxerat se se-
cundis nuptiis Judithæ, ex eaque parvulum
Carolum susceperat. Hanc adori illi pu-
gione intentato ad velum capeffendum
adegerant: & ad juramentum insuper viro
persuadendi renuntiationem Regni. Sub
hæc Ludovicus exercitum suum unicâ no-
ctæ totum à se diffuere animadvertens,
pauculos fideiiores, ut fugâ salutem consule-
rent, hortatus, ipse cum conjuge ac filio-
lo velut victima neci destinata ad filiorum
inimica castra se contulit: Exceptus est in
speciem ut pater, at revera ut hostis impiè
à filiis habitus. Et illicò perfidorum con-
cilio coacto innocens & Dominus à subje-
ctis bipedum nequissimis regno privatus,
cogitur heu! in æde sacrâ positus humi
genibus affictas sibi noxas, & impiam à fi-
liis condemnationem legere, baltheum
deponere, rei vestem induere, postquæ ve-
lut captivus Lotharium sequitur. En mi-
sererrimam, & patris, & Regis servitutem.
Si quis ex eâ utramque dignitatem illam
eximat, quantis præconiis dignus! Et fue-
re qui eximerent; ac propterea gratissi-
mam totius posteritatis memoriam me-
rentur. Quis igitur non maximi æstimet
charitatem hominis è captivitate
Purgatoriâ vindicantis, cum hæc quoque
Ludovici, etiam indignissima, libertatis no-

mine digna sit, si cum ea componatur?
Constet itaque charitatem, de qua agimus,
vel eo solo respectu pœnæ damni redemp-
tæ esse præclarissimam.

§ 2.

De pœna sensus.

VERUM enimvero incredibilis quo-
que illius laus, & gloria Numinis ef-
floreſcit ex solutione pœnæ sensus, quæ sa-
tisfactionum in defunctos largitione etiam
continetur. Nam si Deus ipse eximiis
præconiis celebret eleemosynam in pau-
peres, aliaque vulgaria misericordiæ ope-
ra, quibus humanorum corporum mala
propelluntur, quid de hac ingentium ani-
mæ malorum propulsatione dicet? Audi
igitur illum de priori misericordia sic lo-
quentem: *Dimitte eos, qui confracti sunt
liberos, & omne onus dirumpe, frange esu-
rienti panem tuum, & egenos, vagosque in-
duc in domum tuam, cum videris nudum
operi eum, & carnem tuam ne despexeris:
Tunc erumpet quasi manelumen tuum, &
sanitas tua citius orietur, & anteibit fa-
ciem tuam iustitia tua, & gloria Domini
colliget te.* Et postea: *Si effuderis esu-
rienti animam tuam, & animam afflicta
repleveris, orietur in tenebris lux tua, &
tenebra tuæ erunt sicut meridies, & requiem
tibi dabit Dominus semper, & implebit
splendoribus animam tuam, & ossa tua li-
berabit, & eris quasi hortus irriguus, &
sicut fons aquarum, cuius non deficient a-
quæ.* Hactenus ipse Deus. Ubi luminis,
ac matutini jubaris nominibus, charitatis
splendorem ac decus intelligit, additque
illam à gloria Domini colligi, sive circum-
dari, ex mente Septuaginta, id est vera &
divina gloria illustrem esse, tum requiem,
ac sanitatem ei spondet, ac denique horto
irriguo, ac fonti perenni eam confert, ut
ejus iterum latam faciem, & insuper fru-
ctuum omnium fecunditatem significet.

650.
Laus mise-
ricordiæ
corporalis.

Si ergo de misericordiâ in mortales hæc
vera sint, quantò potiùs de eâ, quæ ad de-
functos se exporrigit? Quid enim onus
illud æris, quid esuries, quid cubatio sub
dio, quid nuditas ad ignis purgantis sup-
plicium? Quid igitur exemptio ab ejus-
modi miseris, si cum liberatione ab illo
igne comparetur? Quantum itaque bene-
ficium, quàm illustre charitatis genus est,
quo vel unica anima tormento flamma-
rum purgantium eripitur? Atqui fieri po-
test, ut unius preculæ, vel modicæ stipis be-
neficio eripiatur aliqua, cui perparum

651.
Maximè
propria ca-
ritati in
defunctos.

Ee 2

luendum

luendum restabat, Et numquam non occidit, ut eorum, quibus ea destinata, vel certè aliorum, si fortè divino iudicio priores subinde iis privandi cenleantur, pœna saltem aliqua extingatur. Quamobrem quis satis æstimet artem illam charitatis, qua quis prece, st pe, aliisque suffragiis cumulatis, facili negotio plurimos è piis manibus plurimum levat, aut etiam omninò liberat?

652.
Cujus vis
demonstratur.

Sed rem hanc latius fundamus. Author est Angelicus Doctor cum scholâ suâ universâ, plurimisque aliis, minimam pœnam lustralem etiam sensûs, graviorem esse maximâ hujus vitæ: Igitur eo quidem authore plus boni ac solatii confert miserimis illis animis, qui pro iisdem vel preces fundit, vel bolo genium fraudat, vel teruncium pauperi largitur, quàm qui ex charitate perfecisset, ut vel Chrysostomus aliquis aut Silverius ab infami ac calamitoso exilio revocaretur, vel Jobus quispiam omni morborum atque ulcerum genere liberaretur, vel alius ad trirèmes damnatus non modò libertate, sed etiam maximo honore donaretur, vel prædo insignis exquisitis suppliciis eximeretur. Testis est S. Polycarpus Presbyter in vitâ S. Sebastiani, ignem hujus vitæ, picturam quandam esse ignis tartarei, qui cum lustrali idem est: atque adeò visionem ab igne nostrate umbram esse visionis à purgante. Qui ergo prodigium illud fortitudinis, Joannem ab Arcu, vulgo virginem Aurelianensem, è rogo, in quo ab Anglis consumpta fuit, vivam eripisset: aut qui Christianos Romanos postibus extraxisset, in quibus pice accensis crudelibus Neronis oculis jucundam lucem dedere; is illius viri sententiâ non nisi umbram, seu imaginem exhibuisset illis solatii, quo defunctum reficit, qui vivendo ut requiescat in pace, expiatoriam illius flammam mitigat: Demum asserit Cæsarius Arelatensis, & ante illum S. Augustinus, Purgatorium ignem *durior* esse, quàm, quod possit pœnarum in hoc sæculo aut accidere, aut sentiri, aut cogitari: ergo pariter asserit eum, qui pro parente, aut consanguineo psalmo de profundis ex germanâ caritate recitato, eos ab acerbissimo illo purgantium ignium supplicio eximit, eosdem levare graviore malo, quàm Diocletiani, Maximini, Valeriani, Licinii, Maxentii, aliisque omnes tyranni potuerint excogitare. Quàm nobilis igitur ex eorum mente, quàm potens, quàm divina charitas in defunctos, quatenus vel solâ pœnâ sensûs eos eximit!

653.
Etiâ quod
Purgatorii

Sed vix quidquam adhuc de illâ dixi. Nam diuturnitas tormentorum hujus vitæ

prope pnnctum est ad diuturnitatem lustralium. Quippe hæc ad centenos, ac centenos annos, imò ad millenos sese extendunt, cum tormenta Martyrum pleraque, ut summum ad paucas horas duraverint: morborum autem acerbitas, si diu dureret, nec continua, nec maxima esse possit, atque ut sit, ad longiorem vitâ moram non possit se porrigere. At purgantis ignis cruciatus ab Animâ semper ad sensum æquè vegeta excipiuntur: numquam intermittuntur: ad plures annos sæpè, subinde ad centenos, ac millenos, ut dixi, imò ad diem usque iudicii protrahuntur. Ea igitur Charitas, quæ saltem ad annos aliquot illos contrahit par illi charitati est, quæ mille, ac mille homines ab horario incendio vindicaret, cum mille, ac mille horæ complurium annorum spatio comprehendantur. Sed fac quempiam è defunctis ab unius solummodo diei pœnis tuâ vel prece, vel stipe asseri, quot in die numerantur horæ? quot in horâ minuta? quot in minutis partes, etiam notabiles, illis præsertim quibus præ tormentorum acerbitate dies pro anno est? Quàm illustis, amabo, ea caritas, quæ patrem, matremve vel ad unicum diem tantis malis quolibet hujus vitæ supplicio majoribus liberat!

Quare si Princeps ille medicorum Galenus omnium laudibus celebratur, quòd in ægros omnes, etiam pauperes & abjectos, esset humanissimus, & quâ consiliis, quâ scriptis de genere humano benè mereri studeret. Si populus Genuensis ab Andream Auria Gallis eiectionis in libertatem Anno 1528. asseritus, præclaram, atque adeò perenni gratissimorum animorum testificatione illustrem legem rogavit, quam Decuriones cunctis suffragiis sanxere, ut Auria statua Colossææ magnitudinis è Lucensi marmore decerneretur, cujus basi inscriberetur hic titulus, Andream Auria civi optimo, felicissimoque vindici, atque authori publicæ libertatis Senatus, populusque Genuensis posuit. Si denique Divi Sospitatores, ut Sebastianus, Rochus, Drogo, aliisque permulti, tanto apud mortales in pretio sunt, quantis laudibus digni erunt amatores ac vindices piorum manium, quàm celebres apud Cælites, quàm cari ipsis defunctis!

Pone tibi ante oculos Abrahamum ex igne (in quem à Chaldæis injectum fuisse tradunt Hebræi, nec improbat Hieronymus, & sentire videtur Ecclesia) prodigio, & ministerio Angelico eductum. Pone Lothum ab Angelis cum domo sua è Sodomæis flammis ereptum. Pone demum ante oculos tres illos pueros Sidrach, Misach,

654.
Collatio
hujus caritatis cum aliis.

655.
Gratissimus piorum manuum animus.

sach, & Abdenago, in igne Babylonico illatos. Tum in mentem subeat, Angelum cum iis postremis in fornacem vultu radiante descendisse, in eaque afflasse ventum roscidum, quo vis ignis à pueris depulsa, & ii mirè recreati sunt. Deinde eos ipsos Spiritu Sancto afflatos hymnum inter flammam divinissimum Deo decantasse: Sic enim Scriptura. *Angelus autem Domini descendit cum Azaria, & sociis in fornacem, & excussit flammam ignis de fornace, & fecit medium fornacis quasi ventum rosis flantem, & non tetigit eos omnino ignis, neque contristavit, nec quidquam molestiæ intulit. Tunc hi tres, quasi ex uno ore laudabant, & glorificabant, & benedicebant Deum in fornace dicentes. Benedicite Anania, Azaria, Misael Domino, laudate, & superexaltate eum in sæcula, quia eruit nos de inferno, & salvos fecit de manu mortis, & liberavit nos de medio ardentis flammæ, & de medio ignis eruit nos. Confitemini Domino, quoniam bonus, quoniam in sæculum misericordia eius: Pone, inquam, hæc tibi ante oculos, & mihi crede, ita concinit anima, quam Purgatorii Amator vel levat, vel liberat. Nempe gaudio simul & igne perfusa liberatorem suum summis laudibus in cælum extollit, eum pro Angelo habet, charitatem ejus fati prædicare nequit. Denique illius primarium auctorem, incẽtoremque, quantum fas est celebrat: Et iterum mihi crede, longè plus gratiæ acceptum refert suo vindici, quàm & Abrahamus, & Lothi familia Angelis eductoribus, & tres illi pueri liberatori Genio reulere: quia profectò multo majus beneficium est amatoris piorum manium animam longo præsertim Purgatorio asserentis, quàm omnium istorum Angelorum in suos clientes extiterit.*

656. Quare non jam Angelo comparem nostrum Amatorem: sed Christo Redemptori, cujus speciem præferbat ille, qui tres pueros servavit: de quo Nabuchodonosor, *Ecce video, inquit, quatuor viros solutos, & ambulantes in medio ignis, & nihil corruptionis in eis est: & species quarti similis filio Dei, id est, Christi, quem quatenus est Verbum Patris, etiam ante assumptam Humanitatem apparuisse specie humanà qualem post gessit, locutumque censent Tertullianus, Hilarius, Augustinus, Rupertus, & alii: Et sanè aptissimè quadrant nostro defunctorum Amatori illa Christi de seipso apud Isaiam c. 6. Spiritus Domini super me. Eo quòd unxerit Dominus me: Ad annuntiandum mansuetis, misit me: ut mederer contritis corde: &*

prædicarem captivis indulgentiam, & clausis apertionem: ut prædicarem annum placabilem Domino, & diem ultionis Deo: ut consolarem omnes lugentes. Etenim dubium esse non potest, quin studium illud piis manibus opitulandi, à Spiritu Sancto afflatum sit, atque à Patre misericordiarum, & totius consolationis inditum. Deinde mansueti illi, sive, ut græca ferunt, pauperes, rectè defunctos fideles significant, quippe quibus nihil est vel mansuetius in cruciatibus derferendis, vel egentius. Quid verò excogitari potest iis tristius, cum criminum dolore magis, quàm flammis molestus? Aut quibus captivi nomen melius convenit, quàm iisdem? Quare cum illis Amator noster secundum Christum libertatem procuret, meritò encomia illa Servatoris illi accommodes, ut & defunctis pacem annuntiet, & eorum dolori medeatur, & veniam obtineat, & jubilæum impertiatur, & supremum ultionis diem, ineuntemque solatii & gloriæ æternitatem prædicet. Ex quibus demum concies amatorem piorum manium ob liberationem à minimâ damni, aut sensus pœnâ, quam præculâ, astit exiguâ stipe consequitur, omni laude superiorem esse.

ARTICULUS IV.

Ejusdem charitatis excellentia ex dignitate gloria cœlestis, quæ defunctis procuratur.

DE misericordiæ præstantia optimè philosophati sunt duo Græciæ Catholicæ lumina Gregorius Nazianzenus ac Nyssenus. Ille quidem orat. de pauperum cura, *Nihil, inquit, tam divinum habet homo, quàm de aliis bene mereri, tamen si ille, Deus scilicet, maiora, hic minora beneficia conferat, uterque nimirum pro suis viribus. Fac calamitoso sis Deus, Dei misericordiam imitando.* Nyssenus verò l. de Beatitudinibus. *Si misericordis, ait, appellatio, Deum decet, ad quid aliud te sermo Dei hortatur, nisi ut Deus fias, tamquam insignitus propria nota Deitatis?* Ita ipse. Causa porò hujus pronunciati est, quòd ea potissimum virtus essentiam, ac velut definitionem Dei designet; quam divinam essentiam in independentia Theologi constituunt. Hoc enim ipso quo quid intelligitur non pendere ab alio, intelligitur quoque nihil esse à quo limitetur, atque adeò